

Atıf: Sezgin, M. & S. Yıldıztepe (2025). Dijital Habercilikte İntihar Haberlerinin Mesleki Açıdan İncelenmesi: Polis İntiharlarının Halkla İlişkilere Etkisi ve Dijital Medyada Sunumu, 5(2), 43-52. <https://doi.org/10.53723/cosohis.62>

Akademik Editör: Didem Deniz Anamur

Alındı : 7 Haziran 2025

Kabul Edildi : 14 Temmuz 2025

Yayın : 27 Aralık 2025

Telif Hakkı: Bu eser, Creative Commons Atıf-Ticari Olmayan 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY-NC 4.0) ile lisanslanmıştır.

Etik ve Veri Kullanım Beyanı: Bu çalışmada kullanılan tüm veriler, araştırmanın şeffaflığını ve doğruluğunu sağlamak adına uygun şekilde yönetilmiştir.

Fonlama: Bu çalışma, herhangi bir kurum, kuruluş veya fon sağlayıcıdan mali destek alınmadan, tamamen yazar(lar)ın kendi kişisel çabaları ve kaynaklarıyla gerçekleştirilmiştir.

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Dijital Habercilikte İntihar Haberlerinin Mesleki Açıdan İncelenmesi: Polis İntiharlarının Halkla İlişkilere Etkisi ve Dijital Medyada Sunumu

Murat Sezgin¹ Servet Yıldıztepe²

1 Uşak Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü Öğretim Üyesi, murat.sezgin@usak.edu.tr ; ORCID ID: 0000-0001-6391-3905

2 Uşak Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

Öz

İntihar vakalarının artışında dijital medyanın etkisi giderek daha belirgin hâle gelmektedir. Dijital haber mecraları, dikkat çekici içerikler üretme kaygısıyla özellikle polis intiharlarını öne çıkarmakta ve bu durum kamuoyunda mesleğe ilişkin genelleyici ve olumsuz algıların oluşmasına neden olabilmektedir. Bu çalışma, ulusal ölçekte yayın yapan ve dijital platformlarda da faaliyet gösteren gazetelerde polis intiharlarının nasıl temsil edildiğini ve bu temsillerin halkla ilişkiler üzerindeki etkilerini incelemektedir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden söylem analizi kullanılmıştır. İnceleme sonucunda, intiharın doğrudan mesleki bir olgu olmadığı; bireysel, sosyal, ekonomik ve psikolojik faktörlerin belirleyici olduğu görülmüştür. Ancak dijital medyada polis intiharlarının sıklıkla vurgulanması, polislik mesleğinin kamuoyunda psikolojik açıdan sorunlu bir meslek olarak algılanmasına yol açmaktadır. Bu durum, polislerin toplumla kurduğu ilişkileri zorlaştırmakta ve mesleki imajın zedelenmesine neden olmaktadır. Çalışma, dijital habercilikte intihar haberlerinin etik, sorumlu ve bağlamı gözetilen bir yaklaşımla sunulmasının önemine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital habercilik; İntihar haberleri; Polis intiharları; Söylem analizi; Halkla ilişkiler

A Professional Analysis of Suicide News in Digital Journalism: The Impact of Police Suicides on Public Relations and Their Representation in Digital Media

Abstract

The increasing number of suicide cases has made the role of digital journalism more visible in shaping public perception. In pursuit of attention and visibility, digital news platforms tend to highlight police suicides, which may lead to generalized and negative assumptions about the profession. This study examines how police suicides are represented in nationally circulated newspapers that also operate in digital media and analyzes the impact of such representations on public relations. A qualitative research design was adopted, employing discourse analysis as the primary method. The findings reveal that suicide is not inherently a professional phenomenon but rather the result of individual, social, economic, and psychological factors. However, the frequent emphasis on police suicides in digital media contributes to the perception of policing as a psychologically problematic profession. This perception negatively affects police officers' interactions with the public and causes occupational image erosion. The study highlights the importance of presenting suicide-related news within an ethical, responsible, and contextual framework in digital journalism in order to prevent stigmatization and misinformation.

Keywords: Digital journalism; Suicide news; Police suicides; Discourse analysis; Public relations

Giriş

Türkiye’de yaklaşık olarak 170 bin üzerinde polis memuru, halkın güvenliğini, canlarını ve mallarını günün her saatinde esnek çalışma saatleri ile fedakar bir şekilde görev yapmaktadır. Birçok mesleğe göre zorluk derecesinin fazla olması, saygınlık seviyesinin olması gerekenden az olması, ekonomik olarak birçok mesleğe göre düşük ücretlerle çalışmaları, sayısız fedakarlıklar yapmaları, kendisine ve ailesine zaman ayırmaya vakti kalmadan uzun sürelerde görev yapmak olan polis memurlarının yaşamakta oldukları olumsuzlardan bazılarıdır. Birçok mesleğe göre stres ve sıkıntı yaşama olasılığı oldukça yüksektir. Mesleki olarak zorluklar yaşanmakta olan polisler, dijital medyada sıklıkla yer bulmaktadırlar. Polislere yeterli psikolojik desteğin sağlanmamasından dolayı zorluklar yaşamakta ve hayatlarına son verebilmektedirler. Fakat birçok zorluğa ve olumsuzluğa rağmen intihar vakalarının diğer mesleklerle göre fazla olmadığını söylemek gerekmektedir. Yapılan birçok araştırmada polislerin intihar vakalarının fazla olması, dijital medyanın popülerlik kazanma uğruna polislerin vakalarına daha fazla yönelmelerinden kaynaklanmaktadır. Özellikle interaktif medya platformlarında alaylı paylaşımlarla saygın meslek grubunda olan polislik mesleğinin imajı oldukça zedelenmekte ve görevini layıkıyla yapmaya çalışan birçok bireyinde emeği göz ardı edilerek olumsuz algıya, düşüncelere neden olunmaktadır.

Medya ve etik kavramı açısından da oldukça sorun yaratan bu tarz söylemler halkla ilişkiler açısından olumsuz örnekler ortaya çıkarmaktadır. Medya etik geçmişten günümüze incelenmektedir ve bunun yanı sıra bu iki kavramın iç içe geçmişliği de eleştirel olarak birçok araştırma ile analiz edilmiştir. Günümüz medyası yeni iletişim teknolojileri ile harmanlanmış olup artık dijital bir ruha bürünerek geçmişe oranla daha hızlı bir hale gelmiştir. Bu hızın yanı sıra bilgi kirliliği haberin deformasyonu gibi birçok problem de meydana çıkmıştır.

Yapılacak olan çalışma içerisinde daha önceden yapılmış olan çalışmalara yönelik incelemeler yapılacaktır. Daha önceden yapılan çalışmaların bulgu ve tartışma kısımları değerlendirilip yorumlanacaktır. Bu yorumlamanın mesleki olup olmadığı incelenacaktır. Bu çalışmanın ana sorusu da 2022 yılı Polis intiharlarını konu edinmektedir: Polis intiharlarının haberleştirilmesi kapsamında ne gibi ölçütler kullanılmalıdır? Çalışmada geleneksel haber medyasının ideolojik olarak etkilerinin medya ve haber etiği

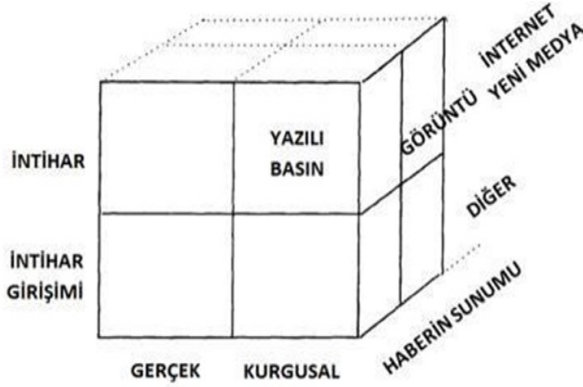
kapsamında ne gibi ölçütler üzerinden yol aldığı ve bunun dijital habercilik üzerindeki yansımalarının halkla ilişkiler ve interaktif medya bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda intihar haberlerinin söylemleri ve meslekle bağlı başlıklarla ortaya çıkması halkla ilişkiler açısından nasıl bir anlam kazanarak okunduğu incelenmiştir. Araştırmada Teun A. Van Dijk’in Eleştirel Söylem Analizi yöntemi kullanılmıştır. Yazılı basında faaliyet gösteren 3 (Sözcü/Milliyet/Sabah) gazetesinin dijital platformları üzerinden Polis intiharları haberleri ele alınarak incelenecektir.

1. İntihar Davranışı

İntihar kelimesi köken olarak Arapça dilinden “nahr” kelimesinden türeyerek gelmiştir. İntihar kelimesi kökeni bakımından kurban anlamını taşımaktadır. İlk kullanım zamanlarda kurban kelimesi olarak kullanılsa da zaman geçtikten sonra kendini katletme şeklinde ifade edilmeye başlanmıştır. Ayrıca intihar kelimesi öz kıyım olarak da kullanımına rastlanılabilir. Kavram olarak intihar, bireyin kendi isteği çerçevesinde, bireyin kendisinin istemi doğrultusunda ve kasıtlı bir şekilde kendisine zarar verme davranışı olarak ifade edilebilir (İnce,2007:18). İntihar kelimesinin Türkçeye farklı bir kökenden gelmesinden dolayı, birçok tanımına rastlamak mümkündür. Fakat tüm tanımlarda intiharı gerçekleştiren kişinin kendi isteği çerçevesinde olayları gerçekleştirdiği görülebilir. Farklı bir tanıma göre intihar, kişinin bedensel veya ruhsal acılardan kurtulmak amacı ile kendi isteği doğrultusunda yaşamına son vermesi olarak ifade edilmektedir (Çetingüç ve Büyükçakır, 1994:247).

2. Haberlerin Medya Aracılığı ile Sunumu

Medya tarafından intihara yönelik habercilik anlayışından kaynaklı olarak Türkiye’de özendirici bir konumda rol üstlendikleri görülmektedir. Özellikle medya tarafından yazılı veya görsel basın aracılığı ile intiharın zararlarına yönelik minimum bilgi aktarmaları sorun yaratmaktadır. Medya aracılığı ile aktarılan intihar haberlerinin net bir şekilde yansıtılmaması ve gerçeklikten uzak veya geçiştirme şeklinde birçok ifadeye yer verilmesi intiharların artmasına neden olmaktadır. İntihar haberine yönelik bir anlatım şekli bir prizma olarak şekil-1’de gösterildiği gibidir.

Şekil 1. İntihar Sunumları Prizması

Bu şekildeki bir sürecin işlemesi sonucunda ise insanların intihar olaylarına bakış açısı daha soft bir hale bürünmektedir. Oluşan bu durumun sonucu ise taklit intihar davranışını ortaya çıkarmaktadır (Lester,2009:4). İntihar haberlerine yönelik gerçeklerin yansıtılmaması riskli bir haber sunumu olarak ifade edilmektedir.

Olayların genel anlamda tüm hatları ile ifade edilmemesi ve medyada yansıtılmaması birçok kişinin zihninde basitleştirilmiş bir olay olarak görülmesine neden olmaktadır.

Birçok medya aracılığı ile haberlerde intiharları,

- Sunum şeklinde,
- Resimler,
- Video görüntüleri,

Şeklinde objelerinin kullanılmasından dolayı gerçekçilik seviyesi artırılmakta ve olumsuzluk tablosunu ortaya çıkarmaktadır. Medyanın sunumları nedeni ile ilgi seviyesinde artış olan intiharlar nedeni ile bulaşıcı bir hastalık konumuna gelmektedir. Dijital Habercilikte ve İnteraktif Medya da İntihar Haberlerinin Sunumları

Medya kavramına kısaca değinecek olursak sözlük anlamı olarak, “İletişim ortamı, iletişim araçları, kitle iletişim araçlarının tümü” (TDK Türkçe Sözlük) şeklinde ifade edilmektedir. Medyanın haber ve bilgi üreten tüm araçları ve kurumları (gazete, dergi, radyo, tv, internet vs.) kapsadığı, başka bir ifadeyle, medya denildiğinde tüm kitle iletişim araçlarının kastedildiği anlaşılmaktadır.” (Aktan, 2004:59).

Baudrillard ise medyayı, günlük yaşamda önemli rol oynayan ve özerk gerçeküstü alanını oluşturan imajlar, işaretler ve kodlar üreten ana simülasyon makineleri olarak nitelemektedir.(Baudrillard, 2005).

19.yy’dan itibaren teknolojik gelişmeler sosyal ve kültürel değişimlerin ivmesini artırmış ve bu değişim en çok haberleşme ve kitle iletişim alanlarında olmuştur. (Duman, 2018, s.60). Bu aşamada ise etik kavramının medya, yeni medya ve dijital medya alanına etkisi, kavramın işlevselliği ne derece göz önünde tutulmaktadır konusu irdelenmektedir.

“Medya pratiklerinde etik ile ilgili önde gelen sorunların başında doğruluk; nesnellik; yansızlık ve denge; doğru temsil; uyduru, gündem saptırma (haber olmayan haberler verme, haber düzenleme gibi), gerçeklik; kaynakların dürüstlüğü, geçerliliği ve uygunluğu; aynı görüntüyü durmadan tekrar tekrar sunma; “biraz sonra” gibi oltalarla kandırma, ortak ve olası çıkar bağı olan güçlerle iyi ilişkiler kurup onları iyi temsil etmek, yasal haklara, kişi haklarına uymamak gelmektedir” (Erdoğan, 2006, S.23)

“Geleneksel medyada etik ya da farklı bir tabirle iletişim etiği kavramıyla ise gazetecilik, televizyon, radyo gibi kuruluşlarda faaliyet gösteren insanların mesleki etik kuralları karşılanmaktadır. Toplumun genelini ilgilendirmesi gereken etik kavramının özellikle iletişim sektöründe önem kazanması ise gazetecilik faaliyetinin özünü ilgilidir.” (Vardal,2015, S. 97)

Geleneksel medyanın dijitale evrilmesi ardından güncel olan her şey dijital platformlar üzerinden aktive olmaktadır. “90’lı yılların ortasında başlayan İnternet gazeteciliğinin günümüzde iki farklı şekilde gerçekleştirildiği görülmektedir; ulusal, uluslararası ölçekte gazetelerin özgün haber içeriklerini web sayfaları için düzenledikleri sayısal sürüm ve sadece internet üzerinde yayınlanan haber siteleri.” (Vardal,2015, S. 97) Günümüzde artık bireyler haberlere en kısa ve en hızlı yoldan ulaşmaktadır. Bir cep telefonu ile dünya gündemi takip edilebilmekte, etkileşim sağlanabilmektedir. Özellikle haberlerin doğruluk payı bakılmaksızın interaktif medya, sosyal medya platformlarından bir tuşla yayılımı sağlanmakta daha fazla kitleye ulaşarak algı kapsamı daha da genişlemektedir. İntihar gibi ilgi çeken ve merak uyandıran haberlerin ise meslek grubuyla da birleşince sosyal mecralarda beğeni ve takipçi algısıyla öne çıkma planı olan hesaplarca haberlerin etik dışı paylaşımları, okurlar tarafından meslek gruplarına ve o mesleği yapan

kişiler adına olumsuz düşüncelere sahip olmalarına neden olmaktadır.

Geleneksel medyanın ise günümüzde dijitalle evrilmesiyle birlikte televizyon başta olmak üzere dijital medya gerçek ilişkilerin işlevini ikame eder bir hal almaktadır. Gün geçtikçe interaktif medya da bu alanda sosyal platformlarda yerini almış her geçen gün önem arz eden konumda olmaktadır. Medyanın bu haliyle insan davranışı üzerinde oldukça büyük bir etkiye sahip olmasının yanı sıra toplumun yaklaşımlarını, toplumsal görüş ve eğilimlerini ve de değer yargılarını şekillendirmekte hatta yönlendirmektedir de. Bu kapsamda ise medyanın intihar davranışı üzerindeki etkileri de önemli ve yönlendirici boyuttadır. İntihar kavramı, kelimesi köken olarak Latince'den türetilmiştir, bir kimsenin toplumsal ve ruhsal nedenlerin etkisi ile kendi hayatına son vermesi anlamına gelmektedir. (<https://sozluk.gov.tr/> 2022)

“Arkaik topluluklarda intihar ya bir zorunluluk ya da korku duyulan bir metafor olarak iki farklı şekilde algılanmaktadır. Öncelikle bu toplumlarda intiharın temel nedenleri hastalık, yaşlılık ve utançtır. Bunun dışında, tutsaklık ve kölelik, karşılıksız sevgi, kıskançlık, eş yahut çocuk ölümlerinden sonra görülen yas, cezalandırılma korkusu, düş kırıklığı ve benlik saygısını zedeleyecek hakaretler intiharın sebeplerini oluşturur.” (Steinmetz, 1894: 54-55).

“Sigmund Freud intiharı, ölüm itkisinin yaşam itkisi üzerinde zafer kazanması olarak görür. Bu zafer “id, ego ve süperegö” arasındaki çatışmanın bir sonucudur. Süperegönün yalnız bıraktığı egonun, ölüm içgüdüğü ve yaşam içgüdüğü arasında yarattığı dengesizlik sonucu id, kişiyi ölüme yönlendirir ve sonuç intihardır.” (Douglas, 1967: 370)

“Kitle iletişim araçlarının toplumu etkileme gücü; insanlarda taklit davranışını tetikleyebilmektedir. İnsanlar, haberde sunulan özendirici, yol gösterici ve öğretici özelliklerden etkilenmek suretiyle intihar davranışını taklit edebilmektedirler. (akt. Palabıyıkoglu, 1994; Wasserman, 1984).

Bu kapsamda intihar haberlerinin söylem analizi ile çözümlenmesi ve mesleki bir grup olarak bireylerle yoğun ilişkileri olan, ülke ve dünya gündeminden etkilenen, yoğun fiziksel ve ruhsal aktivite içinde bulunan Polislik mesleği üzerinden yansımalarını ele almak gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

3. Polis ve Polis Etiği

Polisin tanımı Polis vazife ve yetkileri kanununun 1. maddesinde şöyle tanımlanmıştır: “Polis; asayiş, amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz ve can vs. malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerin kendisine verdiği vazifeleri yapar. Ancak polisi tarif eden bu tanım henüz göçlerin olmadığı, şehirleşme olgusunun bilinmediği zamanlara aittir. Günümüzde polisin tarifi ile yaptığı iş arasında farklılıklar mevcuttur.

Burada intiharlarla direkt ilgili olmasa da polisi daha iyi anlama açısından polis etiğine değinmekte fayda vardır. Günümüzde toplum arasında polisliğin meslekler arasında saygınlığı istene düzeyde bulunmamaktadır. Bunun nedeni hizmeti yapan görevlilerin kişiliğinden değil, yapılan işin niteliğinden kaynaklanmaktadır. Zira Polisin meşgul olduğu işler, Genelde saygınlığı ve prestiji yüksek olan işler değil aksine kirli, çamurlu, karanlık, karmaşık işlerdir. Polisin görevini yerine getirirken muhatap olduğu kişiler ise ahlaksız, hırsız, katil ve asalak tiplerdir.

Bu zor işin istenen seviyede yapılması ise nitelikli insanlarla mümkündür. Personelin niteliğinin geliştirilmesinde eğitimin ve eğitimde devamlılığın önemli bir rolü vardır. Çünkü eğitim, çağı yakalama ve geleceğe hazırlanma yarışıdır. Türk polisinin bu yarışta amacı; sosyal ve kültürel şartlara uyum sağlayabilen, halkla iyi ilişkiler kurabilen, kendini ve çevresini sürekli geliştiren, disiplinli, çalışkan, insan haklarına saygılı, hukuk kurallarına göre hareket eden bireyler haline gelmelerini sağlamak olmalıdır. Bu beklentilerin gerçekleşmesine ve polisin hizmet kalitesinin artırılmasına, yürütülen eğitim etkinliklerinin önemli katkısının olacağı açıktır.

4. Polis ve İntihar İlişkisi

İstanbul emniyetinde erkek çalışanların sayısı 28520 ‘dir. Yaklaşık 635 erkek memurdan biri intihar etmektedir. İstanbul emniyetinde bayan çalışanların sayısı 1036’dır. Yaklaşık 250 bayan memurdan birisi intihar etmektedir. Bu durum bayan memurların erkek memurlara göre yaklaşık 2,5 kat daha fazla intihar etmiş olduklarını göstermektedir.

Tablo 1. Polis ve İntihar İlişkisi

Meslek Hayatında Yaşamına Son Vermeyi Düşündürecek Kadar Derinden Etkileyen Bir Olayla Karşılaşma Durumu		
Yanıt	Sayı	%
Evet	15	30,0
Hayır	35	70,0
Toplam	50	100,0

Polis dergisinde yapılan bir ankette meslek hayatında intiharı düşündürecek kadar bir olayla karşılaşmış karşılaşılmadığı sorusuna %30 ile evet cevabı verilmesi dikkate değer bulunmuştur. Dünya sağlık örgütü tarafından hazırlanan raporda dünya genelinde intihar oranı ve intihar etme riski altında bulunan meslekler arasında askerler, öğretmenler, avukatlar, hemşireler gibi mesleklerin yanında emekli polisler ve yüksek oranda psikolojik travma yaşayan polislerde sayılmıştır.

Birçok meslek grubuna bakıldığında intihar oranlarında değişkenlik mevcuttur. İntiharlara göre meslekler incelendiğinde polislik mesleği ön plana çıkmamaktadır. Yani genel olarak intiharın her polisin gerçekleştirebileceği bir olgu olduğu düşüncesi yanlıştır. İntihar düşüncesi bireyseldir, hangi meslekten olduğuna bakılmaksızın intihar girişiminde bulunulabilir. Mesleğin stresinin etkisi olsa da intihar olgusu kişiseldir.

5. Polis ve Halkla İlişkiler Algısı

Halkla İlişkiler ve Polis Halkla ilişkiler uzun soluklu bir süreçtir. Halkla ilişkilerde teşkilatı oluşturan tüm personelin özellikle toplum destekli çalışan personeller olmak üzere görevlerinin ve sorumluluklarının farkında olmak zorundadırlar. Bu kapsamda ise teşkilat personellerine görevlerinde çok büyük tekalif düşmektedir. Elbette alt yapı çalışmaları ve teknik işler için oluşturulacak komisyon ve görevliler olacaktır. Bunlar sadece yol ve yöntemlerin belirlenmesi, belki taktik ve teknikler konusunda yol gösterici olacaktır. Gerçek arzu edilen halkla ilişkiler temasa geçildiği her an arzu edilen kişilere bağlı olmayan belli bir standarda 4 kavuşturulmuş kalıcı ve güven verebilen bir halkla ilişkiler arzusudur. Halkla ilişkilerle görevli personelin eğitimden geçmesi, yapılacak çalışmalarda bizzat kendisinin veya yönlendireceği kişiler tarafından çalışmaların yapılması kaliteyi artıracaktır. Ülkemizde hem Emniyet Teşkilatı tarafından hem de dışarıdan yapılan anketlerde en çok şikâyet edilen konu, polisin kaballığı ve davranış bozukluğudur. 21. yüzyılda polisten beklenen insan haklarına saygılı, hukukun üstünlüğüne

inanmış, saygılı ve iletişimi temel alan, vatandaşın desteğini almayı başarmış, hem teşkilat içinde kendi personeliyle barışık, aynı anda ilişkiye girdiği dıştan kurumların güvenini kazanmış kaliteli hizmet sunmayı amaç edinmiş modern bir kuruluş olması arzusudur. Bu anlamda çalışmaları yapmamak ileride medyada oluşan olumsuz haberler sonucu halkın zaten benimseyemediği tavırda gördüğü polislik mesleğine daha soğuk bakmasına neden olacaktır. Zamanla kısa sürede imaj kaybıyla görüş bildirir paylaşımlar yaparak zaten şöyle davranış sergiliyorlardı, zaten kabalardı gibi söylemlerle algı oluşturan paylaşımlar gözlemlenecektir.

6. Yöntem

Sözcü/Milliyet/Sabah gazetelerindeki Analizler için iki yöntem kullanıldı; İlk olarak Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün medya çalışanlarının intihar haberlerini nasıl sunması gerektiği ile ilgili yayınladığı etik ilkeler (World Health Organization, 2008:3) esas alınırken Söylem Analizi yöntemi kullanıldı. Bu yöntemle de yazılı-dijital basında yer alan intihar ve intihar girişimi konulu haberlerde aşağıda yer alan başlıklar araştırılmış bu haberler sonrası halkla ilişkiler ve interaktif medya da nasıl yer bulduğuna bakılmıştır:

1. Olayların haber yapılmasından kaçınılmış mıdır?
2. Olaylar haber yapıldığında dikkat çekici bir formatta verilmiş midir?
3. Olaylar haber yapıldığında dikkat çekici bir yerde verilmiş midir?
4. Haberin tarzı, ölen kişinin yakınlarını incitecek, acılarını artıracak tarzda mı olmuştur?
5. İntihar yeri;
6. İntihar yeri verilmiş midir?
7. İntihar yerine dair diğer ayrıntılar verilmiş midir?
8. İntihar yöntemi;
9. İntihar yöntemi verilmiş midir?
10. İntihar yönteminde dair diğer ayrıntılar verilmiş midir?
11. Haber başlığında 'intihar' kelimesi bulunmuş mudur?
12. Haber metninde 'intihar' kelimesi yerli yersiz kullanılmış mıdır (bu çalışmada başlık hariç haber

metninde iki defadan fazla kullanılanlar belirlenmiştir)?

13. Haber içinde 'intihar ederek öldü' yerine 'intihar etti' biçiminde ifadeler kullanılmış mıdır?

14. İntihar eden kişinin kimlik bilgileri verilmiş midir?

15. Haberde fotoğraf ya da dikkati artırıcı görsel materyal kullanılmış mıdır?

16. İntiharı yüceltici, övücü, özendirici veya romantize edici bir dil kullanılmış mıdır?

17. Haberlerin içeriğinde; 'bir sorunu yoktu' tarzında ifadelerle intiharın anlaşılmasız, açıklanamaz gösterilmesi ve gizemselleştirilmesi ve toplumun zihinsel haritasında intiharın ruhsal sorunlarla bağlantısının kopmasına neden olması tarzında içerik verilmiş midir?

18. Haber metnlerinin sonunda böyle durumlarda yardım istenebilecek kurumlarla ilgili adres, telefon vs. Bilgiler verilmiş midir?

19. Haber metinleri içinde bu sonu önleyebilecek yorum ve yönlendirmelere yer verilmiş midir?

Van Dijk'in geliştirdiği eleştirel haber çözümlemesinin anatomisi kapsamında değerlendirilmiştir (Özer, 2001: 247-248):

1. Makro Yapı
 - a. Tematik Yapı
 - i. Başlıklar (ana, alt ya da yan başlıklar)
 - ii. Haber Girişi Spotlar (Spot olmadığında haber metninin ilk paragrafı alınmalıdır. Haber tek paragraftan oluşuyorsa ilk cümle haber girişi olarak alınabilir.)
 - iii. Fotoğraf
 - b. Şematik Yapı
2. Durum
 - a. Ana Olayın Sunumu
 - b. Sonuçlar
 - c. Ardalan Bilgisi
 - d. Bağlam Bilgisi
3. Yorum
 - a. Haber Kaynakları
 - b. Olay taraflarının olaya getirdikleri yorumlar
4. Mikro Yapı
 - a. Sentaktik Çözümleme

- i. Cümle yapılarının aktif ya da pasif olması
- ii. Cümle yapılarının basit ya da karmaşık olması
- b. Bölgesel Uyum
 - i. Nedensel ilişki
 - ii. İşlevsel ilişki
- iii. Referansal İlişki
- c. Sözcük Seçimleri
- d. Haber Retoriği
 - i. Fotoğraf
 - ii. İnandırıcı Bilgiler
 - iii. Görgü tanıklarının ifadeleri

7. Bulgular

Görsel 1. Sözcü İnternet Haber Sitesi

2021 yılı içinde intihar eden polis memuru sayısının 100'ü bulurken Dijital medyada Türkiye' de yayın yapan ve Türkçe olarak yayınlanmış toplam 95 intihar habere ve içeriğine ulaşıldı. İncelenen intihar olgusu ve yayınları ile ilgili internet haberinin

%85'inin başlığında "intihar" kelimesi geçerken %50'sinde intiharın tek sebebe indirildiği, intihar davranışını normalleştiren ve sorunların çözümünde uygulanabilecek bir davranışmış gibi romantize edip, dramatik hale getirerek sunulduğu; %75'inde intiharın gerçekleştiği konumların hepsinin açık bir şekilde tarif edildiği görüldü. Medyadaki İntihar haberlerinin hepsinin internet ortamındaki yayıncılığın özellikleri üzerinden sosyal medya araçlarına da aktarılacak şekilde çevrim içi paylaşımına açık olduğu görüldü.

Sözcü/Milliyet/Sabah gazetelerinde İntihar vakaları ile ilgili haberlerin yarısında (%55) haber başlığında intihar kelimesi kullanılırken.

Haber içeriğinde ise haberlerin %48'inde ikiden fazla intihar kelimesi kullanılmıştır.

Görsel 1'de görüldüğü üzere intihar kelimesi haber başlıklarında ve içeriğinde birçok kez kullanılmıştır.

Bartol'a göre insanların psikolojik olarak zorluklarla karşılaşması ve olumsuz olaylarla karşılaşması sorunlu bireylerin oluşmasını sağladığı, özellikle,

- Asker,
- Savcı,
- Hakim,
- Polis,
- Doktor,
- Hastane personel grubu,

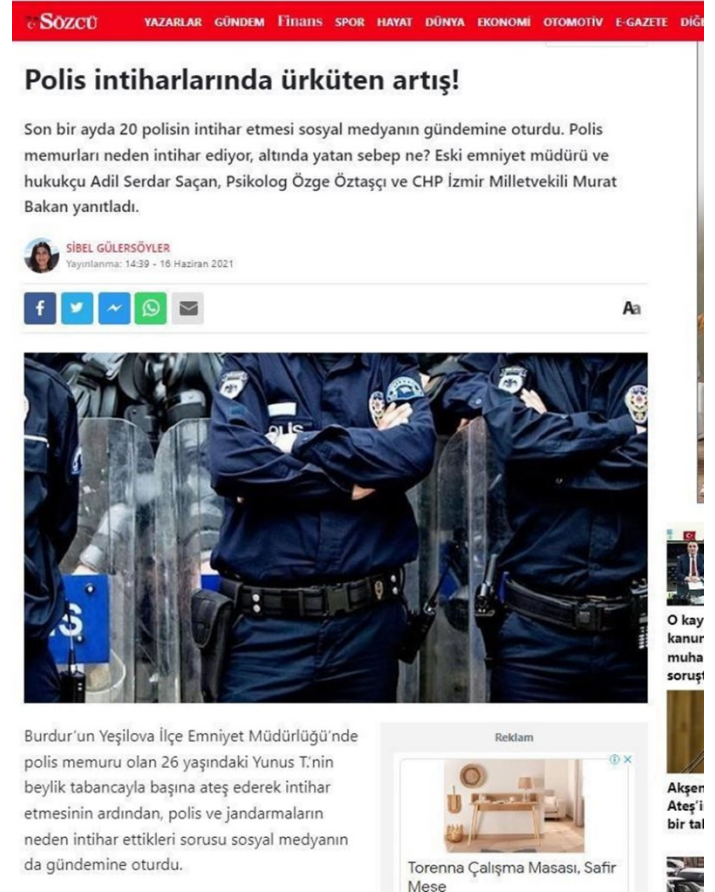
Şeklinde mesleği olanların sürekli sorunlarla karşılaşabildiği ve bu yüzden psikolojik olarak zorlandıkları ifade edilmiştir. Meslek gruplarının genelinde zorlukla karşılaşmak ve zorluklarla mücadele edecek psikolojiye sahip olmak gerektiği vurgulanmıştır. Yapılan çalışmada intihar vakalarına dikkat çekilmiş ve mesleki olarak ayrımın zor olduğu bulgusuna rastlanmıştır. Çalışma içerisinde intiharın nedenlerinin geniş alanlara yayıldığı şeklinde düşünce yer almıştır. Ayrıca çalışmada mesleki gruplara göre intihar vakalarına ayırmak mümkün olsa da değişkendir şeklinde ifade edilmiştir (Bartol,2018).

Özer'e göre, intihar vakalarının medyada yer alması, medya kuruluşları tarafından seçilerek yapılan ve bilinçli bir şekilde istenilen haberlerin yansıtıldığı düşüncesi vurgulanmıştır. Yapılan araştırmada, intihar vakalarının medyada yer almasına bakıldığında, medyanın gerçek amacı ve hedefi göze çarpmaktadır. Dijital medyanın güncel amacı,

- Daha fazla ses getirmek,
- Daha fazla okunmak,
- Dikkat çekmek,
- Geniş alanlara yayılmak,
- Adını duyurmak ve zirveye tırmanmak,
- Sürdürülebilir bir medya olmak,

Şeklinde. Bu amaçlar doğrultusunda her zaman daha fazla okunarak daha fazla kazanç sağlama ve popüler olma hedefleri yolunda ilerlemekte oldukları bulgusuna rastlanmıştır (Özer,2020).

Görsel 2. Sözcü İnternet Haber Sitesi

Görsel 2'de Daha fazla ses getirmek amacı ile manşette dikkat çeken bir cümle kurulmuştur.

Görsel 3. Sözcü İnternet Haber Sitesi

Görsel 3'te de yine intihar artışlarına dair rakamlar paylaşarak artışın nedenlerine dikkat çekilmeye

çalışılmış. Resmi veriler kullanılarak kurum açıklamalarına da yer verilmiştir.

Özellikle sözcü-sabah ve milliyet gazetelerinin 2021 ve 2022 yıllarında paylaştıkları polis intihar manşetlerinin sıklıkla ilgi çekici hale getirilmeleri farklı bulgulara rastlanılmasına neden olmaktadır. Belirtilen gazetelerde ve dijital sayfalarında polis intihar haberlerine manşetlerde yer vermeleri, manşetleri büyük intihar haberleri ile süslemeleri insanların algılarında farklılıklar oluşmasına neden olmaktadır. Hatalı ve yanlış habercilik anlayışı ile insanlara yönelik,

- Polisler intihar ediyor,
- Polislerin geneli intihar ediyor,
- Polislik mesleğinin sonu intihar,
- Polis olanlar kısa bir süre sonra intihar etmek zorunda kalıyor,
- Polis intihar sayılarında artış

Şeklinde birçok düşüncenin kapısını aralamaktadırlar. Özellikle gazetelerdeki dijital baskılarda intihar eden kişilerin fotoğrafını renkli ve net bir şekilde baskılayarak insanların daha fazla ilgisini çekmesine neden olmaktadır.

Görsel 4. Sabah İnternet Haber Sitesi

Görsel 5. Milliyet İnternet Haber Sitesi

Görsel 4 ve Görsel 5'te ise haber içeriğinde bireylerin görselleri mutlaka kullanılmış olup görsel manşet fotoğrafı olarak kullanılmıştır. Bazı manşetlerdeki fotoğraflara ise yüz kısmında hafifçe buğulaştırma işlemi yapılsa da fotoğrafa net bir şekilde ulaşım söz konusudur. Böylesine bir durumun sonucu da intihar olayının polislik mesleği ile bağlantılı olduğu şeklinde hatalı bilginin oluşmasına neden olmaktadır.

Görsel 6. Sabah İnternet Haber Sitesi

Bir başka öne çıkan detay ise mesleğini bitirmiş, emekli olmuş bireylerin de mesleğine dair vurgu yapılmaktadır. Emekli polis memuru olarak detay yine meslek üzerinden verilmektedir. Görsel 6'da yine tartışma sonucu intihar eden kişinin emekli bir polis memuru olduğuna değinilmiştir.

Bir başka detay ise haberlerde özellikle belirli bir meslek grubunun öne çıkması bireylerde o meslek grubunda intihara meyillin daha çok ve daha ulaşılabilir olduğunu yansıtmaktadır.

Görsel 7. Milliyet İnternet Haber Sitesi

Görsel 8. Milliyet İnternet Haber Sitesi

Sonuç

Medyada üzerindeki intihar haberlerinin özendirici bir şekilde sunulması, gerek toplumu değil, birçok meslek gruplarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Bugüne kadar çeşitli meslek gruplarında meydana gelen çeşitli intihar olayları; medyada sıklıkla yer almaktadır ve süreç sürekli olarak vurgulanmaktadır. İntihar olgusunun meslekle bağdaşsa da %100 bağdaşmadığı, intiharın daha çok bireysel olduğu bulgusuna rastlanmıştır. İnsanların intiharlarına etki olarak meslek dışında, çevresel, ailesel ve ekonomik etkenler başta olmak üzere birçok farklı etken söz konusu olduğu savunulmuştur.

İnsanlar intihar ederken çekmekte oldukları acıları veya kurtulmak istedikleri düşünceleri ortadan kaldırmak isteyerek hayatlarına isteyerek son verirler. Bu son verişler mesleki olmaktan çok yaşanan olaylarla alakalı olduğu, polisin intihar etme olasılığı ile doktorun intihar etme olasılığının benzer olduğu sonucu belirtilmiştir. Bartol'a göre günümüzde haberleşmenin popüler olduğu dijital medyada yer alan intihar haberlerinin daha ilgi çekici olanlarının paylaşılmasından dolayı, genellikle polislerin intiharlarına yer verilmektedir. İnsanların ilgisinin çektiği bilinci ile paylaşılan haberlerde daha fazla izlenme aldığından popülerite takip ediliyor. Fakat belirtmek gerekir ki intihar mesleki olduğu kadar kişiseldir. İntiharları mesleki veya toplumsal olarak ifade etmek doğru değildir sonucu ifade edilmiştir.

Böylesine amaçları olan dijital medyanın normal bir vatandaşın intihar haberini vermenin yankı uyandırmayacağını bilmekte olduğundan polis intihar haberini vermek daha uygun görülmektedir. Özellikle bu tarz haberlerin daha fazla paylaşımı ve sosyal platformlarda geniş yer bulmalarına bağlı haberlerin daha sık yapıldığı görülmektedir. Asıl görevinin ölümleri ve olayları engellemek olan polisin intihar vakası insanların daha fazla dikkatini çekecektir. Bunun bilincinde olan dijital medya ve interaktif medya yöneticileri polis haberlerine daha fazla ilgi göstererek gözler önüne sermektedir. İnsanların bu haberlere sıklıkla rastlaması sonucunda polislerin geneli intihar ediyor düşüncesine kapılmaktadır. Fakat böylesine bir düşüncenin hata olduğunu söylemek gerekmektedir. Araştırmamızda da çıkan sonuca göre görüldüğü üzere polis intiharlarına ilişkin haberler medyada oldukça sık ve geniş yer tutmaktadır. Ayrıntılı olarak haber yapılmakta ve zaman zaman 'sürekli ve hızlı bir artışla polislerin intihar ettiği' algısı oluşabilmektedir.

Kaynakça

- Aktan, Coşkun C. (2004) Toplam Ahlak, Zaman Kitap Yayıncılık, İstanbul.
- BAUDRILLARD, Jean. (2005) Şeytana Satılan Ruh ya da Kötülüğün Egemenliği. 1. Basım. (çev.) Oğuz Adanır. Ankara: Doğu Batı Yayınları
- DOUGLAS, Jack D. (1967), The Social Meanings of Suicide, New Jersey: Princeton University Press.
- Duman, N. (2018). Peri masalları Ve Çizgi Animasyon Filmlerindeki Zihin Durumlarının İncelenmesi. Doktora Tezi
- Duman, S. (2018) Söylem Araştırması Kuramlar-Yöntemler-Çözümlemeler Eskişehir: Dorion
- Erdoğan, İ. (2006) Medya ve Etik: Eleştirel Bir Giriş. İletişim Kuram Ve Araştırma Dergisi Sayı 23 Yaz-Güz 2006, s. Palabıyıkoglu, R. (1994). İntihar davranışı ve kitle iletişim araçları. Kriz Dergisi, 2(2): 277-84. Doi: 10.1501/Kriz_00000000074
- <https://www.who.int/docs/default-source/gho-documents/world-health-statisticreports/en-whs08-full.pdf> 2022
- İnternet Kaynakları <https://sozluk.gov.tr/> 2022
- Özer Ö, (2022),Eleştirel Söylem Çözümlemesi Haber Örnekleri Üzerinden bir inceleme, Üsküdar Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademi dergisi, Doi.10.32739/etkileşim.2022.5.9.
- Özer, Ö. (2001). Haber Söylem İdeoloji: Eleştirel Haber Çözümlemeleri. Konya: Literatürk.
- STEINMETZ, S. R. (1894), "Suicide Among Primitive Peoples", American Anthropologist, Vol. 7, No. 1, ss. 53-60, <http://www.jstor.org>.
- Vardal, Z. Burcu, (2015). Yeni Medya ve Etik International Multilingual Academic Journal Vol. 2, No. 1